

Etyka w edukacji

Jak być wiarygodnym w swoich działaniach? Czy w obecnych czasach możliwe jest zachowanie spójności i bycie prośrodowiskowym na wszystkich płaszczyznach aktywności życiowej? Jakie działania możemy podjąć, by osiągnąć spójność wiedzy i postaw? Co możemy zrobić na poziomie jednostkowym i systemowym, by nasza postawa była prawdziwa i rzetelna, a stawiane cele edukacyjne spełnione?

W pracy edukacyjnej odwołujemy się do filozofii edukacji przez doświadczenie, stosujemy techniki warsztatowe. Uczymy, jak uważnie patrzeć na przyrodę. Zawsze będzie się to opierało na doświadczeniu, a edukator leśny, czy tego chce czy nie, zawsze będzie częścią tego doświadczenia. Jego zachowanie i wypowiedzi będą poddawane krytycznej analizie. Dlatego tak istotna jest spójność i etyczna postawa.

Autentyczność priorytetem

Niestety zapominamy, że jako eksperci i nauczyciele stajemy się częścią procesu edukacyjnego i jesteśmy bacznie obserwowani przez uczestników zajęć. Finalnym celem naszych działań jest zmiana postawy odbiorcy. Pytanie tylko, jak możemy tego dokonać. Młode osoby są bystre, żywiołowe, działające i lubią się angażować. Dla nich nie będzie ważna nawet najlepsza metoda pedagogiczna, najciekawsze karty pracy czy wystudiowana opowieść – to co jest naprawdę istotne, to nasza szczerść i autentyczność, rzetelność naszych osobistych postaw wobec zmian klimatu i środowiska przyrodniczego. Dlatego też tak ważne jest, co jemy, co pijemy, co kupujemy, jak spędzamy czas. Leśnicy funkcjonują w niewielkich społecznościach. Są postaciami publicznymi i znanymi. Ich postawy i wybory, zarówno podczas pracy zawodowej, jak i w czasie wolnym, są

obserwowane. Jeśli jemy słodki krem o smaku czekoladowym zawierający 20% niecertyfikowanego oleju palmowego, to uczestniczymy w procesie deforestacji lasów Borneo i Sumatry. Nie wyobrażam sobie, jak zalesiając corocznie kolejne powierzchnie, odnawiając zręby, chwalać się tym, że w Polsce wzrasta lesistość, możemy się godzić na to, że na Borneo jest zupełnie odwrotnie. Z 90% lesistości (1950 r.) w 2000 mieliśmy już 57%, a w roku 2200 będzie to jedynie 32%. Jak, chwalać się np. programem restytucji żubra, możemy się godzić na to, że codziennie umiera tam 25 orangutanów zagrożonych wyginięciem?

Konsekwencja w działaniu

Ważne jest też, ile oraz co kupujemy. Jako leśnicy rozumiemy doskonale znaczenie certyfikatów, na własnej skórze odczuwamy ciężar audytów, dlatego zasadne jest konsekwentne kierowanie się certyfikatami przy naszych wyborach zakupowych, zarówno tych prywatnych, jak i firmowych. Certyfikaty oprócz informacji, czy produkcja odbywała się z poszanowaniem środowiska, dają informację o poszanowaniu ludzkiej pracy. Każdy z nas chce, by jego praca była szanowana, doceniana a w dodatku dobrze wynagradzana, warto zwracać na to uwagę także podczas zakupów.

Lasy Państwowe chwalą się innowacyjnymi projektami proklimatycznymi, takimi jak **Las**

energii, czyli elektromobilnością, korzystaniem z odnawialnych źródeł energii i kumulowaniem węgla w gospodarstwach węglowych, a tymczasem powstaje pytanie, jak spędzamy czas? Jakie wakacje wybieramy? Czy wybierając się na wycieczkę, lecimy samolotem? Lotnictwo jest najbardziej emisyjnym środkiem transportu i jednym z najszybciej rosnących źródeł emisji gazów cieplarnianych.

Lasy corocznie zalewane są śmieciami. Na sprzątanie LP przeznaczają blisko 20 mln zł rocznie i wywożą ponad 100 tys m³ śmieci, co odpowiada 1000 wagonom kolejowym. Przy tak wysokiej skali problemu powinniśmy robić wszystko, by ograniczyć produkcję śmieci.

Dobre praktyki

Wielu leśników-edukatorów wprowadza dobre praktyki w życie w swoich nadleśnictwach, salach edukacyjnych oraz podczas działań. Większość z nas rezygnuje z rozdawania drobiazgów z tworzyw sztucznych, stosowania nieprzyjaznych, nieulegających biodegradacji opakowań. Podajemy gościom wodę w dzbankach lub szklanych butelkach, zamieniamy słodczyce na owoce i bakalie. Podczas zajęć zachęcamy do używania naturalnych surowców; do wykonywania ozdób z tego, co daje nam las. Gadżety zamieniamy na własnoręcznie wykonane pamiątki. Leśnicy dzielą się swoimi pozazawodowymi zainteresowaniami i talentami. Biegają, morsują, tworzą rękodzieło, majsterkują, pomagają sąsiadom, włączają się w akcje charytatywne. To daje nam edukacyjną siłę w postaci autentyczności, łatwiej jest działać i budować autorytet, kiedy nasze wartości i postawy są spójne. Można zacząć od kilku niewielkich zmian. Skup się na lokalnych zasobach, rozejrzyj się, czym dysponujesz w najbliższej okolicy, jeśli możesz, dojeżdżaj do pracy rowerem, używaj wielorazowych opakowań lub przynajmniej takich, które szybko się rozkładają (papier, drewno, otręby), sprawdzaj pochodzenie używanych przez Ciebie rzeczy, stawiaj na produkty certyfikowane, oszczędzaj, sprawdź, czy odpadów w postaci niepotrzebnych kartek lub opakowań nie możesz wykorzystać podczas zajęć (na pewno się przydadzą), jeśli nie musisz, nie drukuj materiałów papierowych, bo i tak wszyscy mają smartfony. I pamiętaj – dziel się swoimi pomysłami z innymi. 🌀

Justyna Haładaj

Fot. Justyna Haładaj